

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546¹

เจนวิทย์ ชาญณรงค์

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง แก้ไข พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนบทกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับมาตรการดังกล่าว โดยอ้างอิงได้จากแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ซึ่งมีขึ้นเนื่องจากจตุตถฆานุมหาสมุทรของกระบวนการยุติธรรมทางคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) หรือแบบซีวิลลอว์ (Civil Law) คือการทำให้ข้อเท็จจริงแห่งคดีปรากฏขึ้นโดยใช้วิธีการค้นหาความจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏเพื่อสร้างประสิทธิภาพให้แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากการกระทำความผิดอาญามักจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อเหยื่ออาชญากรรมโดยตรงและยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยอ้อมเพราะรัฐไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เจ้าหน้าที่รัฐผู้ที่มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมจึงต้องปราบปรามอาชญากรรมและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่การที่รัฐจะสามารถปราบปรามอาชญากรรมและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้นั้น จำต้องมีกฎหมายสำคัญมาช่วยไขข้อเท็จจริงแห่งคดีหรือความจริงให้ปรากฏ กฎเกณฑ์สำคัญที่เวลานี้คือ บุคคลที่รู้เห็น ได้ยิน ได้ทราบเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงมาโดยตรงและได้มาให้การหรือให้ถ้อยคำในข้อเท็จจริงต่อพนักงานสอบสวนหรือศาลในการดำเนินคดีอาญา หรือที่เรียกว่า “พยานบุคคล” ดังนั้น พยานจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตนันทน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์รุ่งเกียรติ

ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รัฐจำเป็นและมีหน้าที่ที่ต้องจัดให้มีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองพยานบุคคลให้ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพที่อาจเกิดจากการทำหน้าที่เป็นพยานให้แก่รัฐ ทั้งนี้รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพ ทั้งของพยานและบุคคลที่ใกล้ชิดและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของพยาน โดยพยานและบุคคลต่าง ๆ ต้องไม่ถูกคุกคามจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและอาจทำให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง อันจะส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ในทางปฏิบัติยังคงประสบปัญหาอุปสรรคทั้งในเชิงการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาและในเชิงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความนิยามคำว่า “พยาน” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 3 นิยามคำว่า “พยาน หมายความว่า พยานบุคคลที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน” นิยามดังกล่าวมีความมุ่งหมายถึงผู้ที่อยู่ในฐานะพยานในคดีอาญาเท่านั้นและจะต้องเป็นผู้ที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งจะเห็นว่า มีการกำหนดขอบเขตความชัดเจนของนิยามคำว่า “พยาน” ที่จะได้รับการคุ้มครองมีลักษณะที่แคบเกินไป ทำให้สิทธิตามกฎหมายคุ้มครองพยานไม่สามารถคุ้มครองถึงบุคคลที่อยู่ในฐานะอื่นนอกจากพยานในคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดอันมีประโยชน์ต่อการดำเนินคดีอาญานั้น เมื่อบุคคลเหล่านั้นได้ให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ก่อนมีการดำเนินคดีและถูกข่มขู่คุกคามก็มักจะเกิดความเสี่ยงและได้รับอันตรายอย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถร้องขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้ จึงเห็นได้ว่า บุคคลที่อยู่ในฐานะผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีอาญานั้น อาจจัดได้ว่าเป็นกลุ่มพลเมืองดี หรือบุคคลที่พบเห็นเหตุการณ์การกระทำความผิดโดยตรง หรืออาจเป็นกลุ่มผู้ที่กระทำความผิดที่กลับใจได้ให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่กลับถูกทอดทิ้งและ ไม่ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยตามที่กฎหมายนี้กำหนด ทั้งที่ ความเป็นจริงถ้อยคำของบุคคลเหล่านั้นมีความสำคัญที่ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ

ยุติธรรมสามารถเชื่อมโยงไปสู่การค้นหาความจริงในทางอรรถคดีจนสามารถนำผู้ที่กระทำความผิดที่แท้จริงมารับโทษตามกฎหมายได้

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งไม่ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองพยานไม่ได้มีอำนาจใดตามกฎหมาย นอกเหนือจากอำนาจในทางเอกสารขออนุมัติให้มีการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษเท่านั้น ทำให้การคุ้มครองพยานทางกายภาพ รวมทั้งประสิทธิภาพ ในการคุ้มครองพยานโดยภาพรวมอาจทำได้ไม่เต็มที่นัก อาทิเช่น กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับคดีของพยานผู้ยื่นคำร้องขอใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีอำนาจเพียงการทำหนังสือเพื่อประสานความร่วมมือในการขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นเท่านั้น ไม่มีอำนาจใดที่จะไปบังคับให้หน่วยงานดังกล่าวจำเป็นต้องให้ข้อมูลแต่อย่างใด ทำให้การพิจารณาสำนวนคดีเกิดความล่าช้า ส่งผลให้พยานที่ร้องขอให้คุ้มครองความปลอดภัยได้รับการพิจารณาที่ล่าช้าเช่นเดียวกัน หรืออีกกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานอยู่ แล้วมีบุคคลต้องสงสัยที่อาจก่อภัยคุกคามหรืออันตรายแก่พยาน พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจใดในการรักษาความสงบเรียบร้อย อย่างเช่นการจับและค้นตัวบุคคลดังกล่าวไม่ เพื่อป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อพยานและพนักงานเจ้าหน้าที่เอง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวควรกำหนดอำนาจหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองพยานว่ามีอำนาจหน้าที่ใดตามกฎหมาย และนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ขึ้น เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายด้วย

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ถือว่าเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ต้องการให้พยานในคดีอาญาที่ถูกข่มขู่คุกคามได้รับความปลอดภัยเป็นการพิเศษ เนื่องจากเป็นพยานในคดีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรมหรือกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ กฎหมายจึงกำหนดให้นำมาตรการพิเศษมาดำเนินการ เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้ที่อยู่ในฐานะพยานและบุคคลในครอบครัว มาตรการพิเศษจึงเป็นมาตรการสำคัญมาตรการหนึ่งที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ในหมวด 2 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครอง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ เงื่อนไขของคดีบางประเภท ที่ได้มีการประกาศยกเลิกการบังคับใช้ไปแล้วคือ คดีความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ. 2540 ได้ถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 จึงมีปัญหว่าในปัจจุบันพยานในคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 จะมีสิทธิได้รับ

การคุ้มครองตามมาตรการพิเศษหรือไม่ เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา 36 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้เสียหายในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ที่ต้องไปให้การหรือเบิกความเป็นพยานในคดีอาญา มีสิทธิจะต้องได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 หากแต่บุคคลดังกล่าวที่อยู่ในฐานะผู้เสียหายในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 นั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ยังมิได้มีการกำหนดให้คดีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ ทำให้ผู้เสียหายในคดีนี้เกิดความเล็ง เนื่องจากคดีดังกล่าวถือว่าเป็นคดีที่มีลักษณะรุนแรงและเป็นภัยคุกคามที่สามารถทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความไม่ปลอดภัยหากไม่ได้รับการคุ้มครอง จึงเห็นได้ว่า เจื่อนใจของคดีที่จะได้รับการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษยังไม่ครอบคลุมถึงคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทำให้การบังคับใช้มาตรการพิเศษแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในคดีดังกล่าวไม่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษได้อย่างแท้จริง

อีกทั้งความผิดฐานก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/4 ถือเป็นความผิดสากล และเป็นภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมทั้งความปลอดภัยของประชาคมโลก ที่ควรได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษเช่นกัน และไม่อาจถือว่าความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเป็นส่วนหนึ่งของความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามลักษณะ 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แม้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 จะได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรไว้ในมาตรา 8 (2) แล้วก็ตาม แต่ยังมีได้มีการกำหนดให้คดีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ เนื่องจากคดีดังกล่าวถือว่าเป็นคดีที่มีลักษณะรุนแรงและเป็นภัยคุกคามที่สามารถทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความไม่ปลอดภัยหากไม่ได้รับการคุ้มครอง จึงเห็นได้ว่า เจื่อนใจของคดีที่จะได้รับการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษยังไม่ครอบคลุมถึงคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ทำให้การบังคับใช้มาตรการพิเศษแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในคดีดังกล่าวไม่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษได้อย่างแท้จริงเชกเช่นกับความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอนี้คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการตีความนิยามคำว่า “พยาน” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอนี้คือ เห็นควรปรับปรุงนิยามดังกล่าวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ดังนี้ “พยาน หมายความว่า บุคคลที่จะมาให้หรือได้มาให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน”

2. ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติกรอบอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานคุ้มครองพยานขึ้นในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 รวมทั้งกำหนดบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เพื่อให้มีความความชัดเจนในความหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ดังนี้

มาตรา ...“ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมาย”

มาตรา... “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) สอบปากคำผู้ยื่นคำร้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามคำร้อง
- (2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคล ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ ส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา
- (3) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณา
- (4) ประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล เพื่อให้มีการปกปิดชื่อของพยาน
- (5) แสวงหาข้อเท็จจริงพยานหลักฐาน เสนอความเห็นที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการกระทำอื่นใดให้ได้มาซึ่งข้อมูลและความเห็น
- (6) มีอำนาจเกี่ยวกับการตรวจค้น ควบคุมตัวบุคคลหรือยานพาหนะ ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะก่อภัยอันตรายหรือคุกคามพยานหรือผู้ใกล้ชิด”

“พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

3. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการตามมาตรา 8 (2) และ (3) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ที่กำหนดเงื่อนไขของคดีที่จะมีสิทธิได้รับการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ ดังนี้ “มาตรา 8 พยานในคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้ (2) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา และ (3) คดีความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- สุทธิพล ทวีชัยการ, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2) (กรุงเทพมหานคร: สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด
, 2548) หน้า 50 -51
- ดร.ณ โสติพันธ์, การบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, วารสารอัยการ, ปีที่ 5, ฉบับที่ 51 มีนาคม
2525, หน้า 47
- วันชัย รุจนวงศ์. (2537, พฤศจิกายน) “มาตรการคุ้มครองพยานบุคคล” วารสารอัยการ, ปีที่ 17, ฉบับที่ 201.
หน้า 101
- พ.อ.นิติน ออรุ่งโรจน์ “ภารกิจของมณฑทหารบกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน” หน้า 6
- รายงานพิเศษ. (2544, 6-12 กรกฎาคม). “กฎหมายคุ้มครองพยาน: ความฝันที่อยู่ไกลจากกระบวนการ
ยุติธรรมไทย.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 48, 6 : 33.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2546, 16 กรกฎาคม). “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.
2546.” วารสารข่าวกฎหมายใหม่รายปักษ์, 1, 8 : 8-11.
- กฎหมายคุ้มครองพยาน ความฝันที่ยังอยู่ไกลจากกระบวนการยุติธรรมไทย, สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 6
(6-12 กรกฎาคม 2544) หน้า 13
- ประธาน วัฒนวาณิชย์, ระบบความยุติธรรมทางอาญา : แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและ
กระบวนการนิติธรรม, หน้า 147
- ประเสริฐ เมทมนิ. ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม หน้า 3,6
- ประธาน วัฒนวาณิชย์, ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และวันชัย รุจนวงศ์. การพัฒนากฎหมายป้องกันและ
ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 1) หน้า 112
- สุทธิพล ทวีชัยการ และ อารยะ ชีระภักทรานนท์ “การให้ความคุ้มครองพยานและการให้ความช่วยเหลือและ
คุ้มครองผู้เสียหาย” (รายงานวิจัย), น.9-10
- วรรณวิภา เมืองถ้ำ. (2 การคุ้มครองพยานและผู้เสียหายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000: การปรับปรุงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ
เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายของประเทศไทย น. 1-19
- รามศ พรหมเย็น. (2552) “ปัญหาการปฏิบัติต่อพยานในคดีอาญา ศึกษากรณี : การปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพยาน
ในชั้นพนักงานสืบสวนสอบสวน” น. 108.

มนต์ชัย จงไกรรัตนกุล (2557) “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานตาม
พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546” น. 54